

Naručitelj: Udruga PET PLUS

**EVALUACIJA PROJEKTA REPRO PP – rehabilitacijski
program PET PLUS**

Završni izvještaj

Evaluacijski izvještaj sastavila: Darija Zubić

Zagreb, 08.11. 2017.

Sadržaj

UVOD	3
1.2. Opis projekta.....	3
2. CILJEVI EVALUACIJE	5
3. METODOLOGIJA	5
4. REZULTATI EVALUACIJE	5
4.1. Provedba programa.....	5
Aktivnost 1: Pridonijeti i unaprijediti kvalitetu rehabilitacije ovisnika u Terapijskoj zajednici PET PLUS .	5
Aktivnost 2. Povećati razinu radne sposobnosti i samopouzdanja ovisnika	7
Aktivnost 3. Uključivanje ovisnika u različite sportske aktivnosti.....	8
Aktivnost 4. Osnaživanje partnerstva udruga i ostalih lokalnih dionika	9
Aktivnost 5. Diseminacija programa	12
4.2. Zadovoljstvo korisnika	13
4.2.1. Zadovoljstvo radionicama osnaživanja.....	13
4.2.1. Zadovoljstvo grupama pomoći i savjetovanja	18
4.3. Ishodi projekta	23
5. ZAKLJUČAK I PREPORUKE	25

UVOD

U ovom izvještaju će se prikazati nalazi i zaključci proizašli iz vanjske evaluacije projekta "REPRO PP - Rehabilitacijski program PET PLUS", provedenog od udruge PET PLUS. Evaluacija će se provesti na temelju analize dostupne dokumentacije, te intervjuja i upitnika primijenjenih na projektnom timu i korisnicima projekta.

1.2. Opis projekta

Projekt REPRO PP započeo je u 1. studenog 2016., te se bavio rehabilitacijom ovisnika kroz informiranje, edukaciju i aktivnosti.

U projektu je sudjelovalo ukupno 20 korisnika. Svi sudionici su muškarci u dobi od 20 do 65 godina starosti.

Glavni cilj **REPRO PP – rehabilitacijski program PET PLUS** je unaprijediti kvalitetu tretmana ovisnosti u Terapijskoj zajednici kroz razne aktivnosti.

Opći cilj je aktivnostima, informiranošću i edukacijom poboljšati socijalnu uključenost ovisnika na način da im se razvije samopouzdanje, da prihvaćaju drugačije mišljenje i tuđe stavove. Daje im se uvid u mogućnosti koje im stoje na raspolaganju, mogućnost osnaživanja radnih i intelektualnih vještina sve s konačnim rezultatom emocionalnog i intelektualnog jačanja pojedinca.

Posebni cilj programa je resocijalizacija, rehabilitacija, reintegracija i interakciju sa lokalnim stanovništvom kroz zajednička druženja i sportske aktivnosti te partnerstvo s ostalim udrugama i studijskim putovanjem u ostale županije RH.

Ciljevi su se ostvarivali kroz edukacije, savjetovanje, mogućnost sudjelovanja u grupama podrške, kroz radnu terapiju, druženje, sportske aktivnosti, kreativne radionice i radionice osnaživanja.

Prema opisnom obrascu za prijavu projekta, program je obuhvaćao sljedeće specifične aktivnosti:

1. Pridonijeti i unaprijediti kvalitetu rehabilitacije ovisnika u Terapijskoj zajednici PET PLUS
 - 1.1. Radionice osnaživanja - Individualni i grupni savjetodavni rad
 - 1.2. Grupe pomoći i savjetovanja
2. Povećati razinu radne sposobnosti i samopouzdanja ovisnika
 - 2.1. Edukacija za vođenje osobnih financija i finansijski savjeti
 - 2.2. Radionica - Savjeti kako napisati životopis, molbu, kako tražiti posao, kako se ponašati na razgovoru za posao

- 2.3. Volontiranje korisnika Terapijske zajednice u call centru
- 2.4. Edukativna radna terapija
- 3. Uključivanje ovisnika u različite sportske aktivnosti
 - 3.1. Sportska aktivnost
 - 3.2. Druženje roditelja s korisnicima kroz godišnja doba
- 4. Osnaživanje partnerstva udruga i ostalih lokalnih dionika
 - 4.1. Motivacijske radionice u Udruzi Institut
 - 4.3. Posjet studenata
 - 4.4 Studijsko putovanje Pula
 - 4.5. Studijsko putovanje Zagreb
 - 4.6. Okrugli stol
- 5. Diseminacija programa
 - 5.1. Tisak promotivnih materijala
 - 5.2. Aktivnosti diseminacije, komunikacije i vidljivosti
- 6. Upravljanje programom
 - 6.1. Sastanci stručnog tima

Očekivani mjerljivi rezultati po završetku projekta obuhvaćaju:

- minimalno 20 korisnika uključeno u program rehabilitacije
- minimalno 15 korisnika završilo program rehabilitacije
- minimalno 14 korisnika dobilo informacije o raspolaganju financijama i finansijsko savjetovanje
- minimalno 14 korisnika odslušalo radionicu - savjeti kako napisati životopis, molbu, kako tražiti posao, kako se ponašati na razgovoru za posao
- minimalno 20 korisnika odslušalo radionice osnaživanja - Individualni i grupni savjetodavni rad
- minimalno 14 korisnika sudjelovalo u nogometnom turniru
- minimalno 14 korisnika sudjelovalo u druženju s roditeljima, djecom, stanovništvom – radionice kroz godišnja doba
- 40 osoba - roditelji, skrbnici, staratelji, obitelji korisnika informirani i savjetovani
- 5 studenata posjetilo Terapijsku zajednicu PET PLUS
- 4 osoba - studijsko putovanje u Istru
- 30 osoba (stručnjaka, zaposlenika i korisnika) sudjelovalo na Okruglom stolu.

2. CILJEVI EVALUACIJE

Ciljevi evaluacije su utvrditi stupanj do kojeg su uspješno ostvareni opći i specifični ciljevi projekta, kroz analizu provedenih aktivnosti i ishoda projekta, te utvrditi zadovoljstvo sudionika u projektu.

3. METODOLOGIJA

Evaluacija projekta REPRO PP počiva na analizi sadržaja projektne dokumentacije, intervjuu sa ključnim osobama u projektnom timu, kratkom anketnom upitniku zadovoljstva korisnika te analizi konačnog ishoda.

Intervjui s osobama iz projektnog tima, te analiza projektne dokumentacije omogućili su nam uvid u tijek odvijanja projekta, dok su upitnici ukazali na zadovoljstvo korisnika projektom.

Od projektne dokumentacije korišteni su Opisni izvještaj projekta, izvještaji o provedenim edukacijama, rasporedi aktivnosti, promotivni materijali, web i Facebook stranice udruge i fotografije aktivnosti.

Za procjenu zadovoljstva korisnika korišteni su upitnici zadovoljstva kao dio interne evaluacije. Zbog teške dostupnosti ovog tipa korisnika, upitnik je bio kratak i nezahtjevan, te sadržavao pitanja koja su nužna za dobivanje općeg dojma o projektu.

4. REZULTATI EVALUACIJE

4.1. Provedba programa

U ovom dijelu prikazat ćemo evaluaciju ostvarenja ciljeva projekta kroz analizu aktivnosti, te usporedbu planiranih i ostvarenih mjerljivih rezultata. Za svaku aktivnost utvrdit ćemo kako je provedena u usporedbi sa početnim planom, koji su rezultati njome ostvareni, te koji su se problemi i modifikacije javili tijekom njene provedbe. Osim toga, usporedit ćemo očekivane rezultate projekta sa ostvarenim.

Aktivnost 1: Pridonijeti i unaprijediti kvalitetu rehabilitacije ovisnika u Terapijskoj zajednici PET PLUS

1.1. Radionice osnaživanja - Individualni i grupni savjetodavni rad

OPIS: Svrha ove aktivnosti leži u razumijevanju problema marginalizacije i diskriminacije ovisnika, mijenjanju ponašanja u pozitivnim smjerovima, prihvaćanju drugačijeg mišljenja i

stajališta o ovisnicima, te prihvaćanju kvalitetnijeg način življenja, vraćanju pojedinca i njegove obitelji na zdrave stilove života, promjeni svijest o sebi i prihvaćanje mišljenja drugih i u konačnici lakšem snalaženju u vanjskom svijetu.

PROVEDBA I REZULTAT: Aktivnost se redovito provodila u terapijskoj zajednici, tijekom cijelog vremenskog perioda trajanja projekta, jednom mjesечно. Radionice su se odvijale za same korisnike terapijske zajednice u terapijskoj zajednici, te za njihove skrbnike, roditelje i obitelji u Udrudi PET PLUS.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Problem koji se javio je da su obitelji korisnika došle na radionice samo četiri puta. Često puta upravo obitelji korisnika predstavljaju problem u rehabilitacijskom procesu.

Aktivnost je, uz manja odstupanja koja su izvan kontrole Udruge, uspješno provedena.

1.2. Grupe pomoći i savjetovanja

OPIS: Grupe pomoći pokrivaju teme apstinencije, prevencije relapsa, te imaju za cilj informirati ovisnike i njihove obitelji.

PROVEDBA I REZULTAT: Aktivnost se redovito provodila u Terapijskoj zajednici i udrudi PET PLUS, jednom mjesечно, pod vodstvom kliničkog psihologa. Radionice su pokrile sljedeće teme: Oporavak, rehabilitacija i apstinencija, Važnost socijalne mreže u oporavku i rehabilitaciji, Uloga obitelji u oporavku, Kako uspješnije komunicirati, Kako ostvariti i održati međuljudske odnose, Kako se nositi sa stresom, Kontrola bijesa, Samopoštovanje, Samopouzdanje u oporavku, Upozoravajući znaci za recidiv, Što nakon komune - izazovi u budućnosti. Nakon svake radionice bilo je omogućeno kratko individualno savjetovanje.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema niti odstupanja u provođenju ove aktivnosti.

Aktivnost je uspješno provedena.

Ovim aktivnostima postignuti su sljedeći od očekivanih mjerljivih rezultata:

- minimalno 20 korisnika uključeno u program rehabilitacije
- 14 korisnika odslušalo radionice osnaživanja - Individualni i grupni savjetodavni rad
- 40 osoba - roditelji, skrbnici, staratelji, obitelji korisnika informirani i savjetovani

Aktivnost 2. Povećati razinu radne sposobnosti i samopouzdanja ovisnika

2.1. Edukacija za vođenje osobnih financija i finansijski savjeti

OPIS: Cilj edukacije je upoznati korisnike o širokoj paleti finansijskih proizvoda i usluga u ponudi, razumijevanje finansijske prirode proizvoda i pojmove te razvijanje sposobnosti kojima će se poboljšati finansijsku pismenost.

PROVEDBA I REZULTAT: Edukacija je održana u veljači 2017. Radionica se sastojala od devet poglavlja: Kućni budžet, izrada tablice, Štednja, Trendovi, Stambeni prostor, Zaduživanje, Krediti, Kartice, Osiguranja, Višak kapitala (ulaganje). Svi korisnici terapijske zajednice su prisustvovali radionici, te su nakon radionice imali mogućnost postavljanja pitanja.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema i odstupanja specifičnih za ovu aktivnost.

Prema pregledanoj dokumentaciji, aktivnost je uspješno provedena.

2.2. Radionica - Savjeti kako napisati životopis, molbu, kako tražiti posao, kako se ponašati na razgovoru za posao

OPIS: Cilj aktivnosti je bio naučiti korisnike kako napisati dobar životopis i molbu, te informirati ih o načinima i mogućnostima pronalaska posla, što povećava njihovu konkurentnost na tržištu rada.

PROVEDBA I REZULTAT: Svi korisnici terapijske zajednice uključeni su u radionicu i educirani kako napisati životopis i molbu, te tražiti posao. Radionica se sastojala od dva poglavlja: Kako napisati CV i Kako tražiti posao. Nakon radionice korisnici su postavljali pitanja.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema ni odstupanja u ovoj aktivnosti

Aktivnost je uspješno provedena.

2.3. Volontiranje korisnika terapijske zajednice u Call centru

OPIS: Aktivnost je osmišljena kao odgovaranje na pitanja putem telefona. Cilj aktivnost je da s jedne strane pomaže bržoj i jednostavnijoj razmjeni informacija, te dobivanju informacija iz prve ruke, od strane samih ovisnika koji su pri kraju rehabilitacije, a s druge strane osnažuje same korisnike volontere, te im pruža samopotvrdu kroz rad u kojem se osjećaju korisnima.

PROVEDBA I REZULTAT: Aktivnost se odvijala tijekom cijelog vremenskog perioda trajanja projekta, te omogućila ostvarenje oba cilja: bržu i jednostavniju razmjenu informacija i informacije od strane osoba koje su pri kraju programa, te osnaženje korisnika i njihov pojačani osjećaj korisnosti kroz pomoć drugima.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema i odstupanja vezanih uz ovu aktivnost.

Aktivnost je uspješno provedena.

2.4. Edukativna radna terapija

OPIS: Radna terapija je obuhvaćala rad u plateniku, vrtu u kući i oko kuće, te joj je cilj stjecanje radnih vještina, novih znanja i strpljivosti.

PROVEDBA I REZULTAT: Aktivnost se odvijala tijekom cijelog vremenskog perioda trajanja projekta, 4-6 sati tjedno. Korisnici su učili nove radne vještine i znanja, te vježbali strpljivost i odgovornost.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema i odstupanja vezanih uz ovu aktivnost.

Aktivnost je uspješno provedena.

Ovim aktivnostima ostvareni su sljedeći mjerljivi rezultati:

- minimalno 14 korisnika dobilo informacije o raspolaganju financijama i finansijsko savjetovanje
- minimalno 14 korisnika odslušalo radionicu - savjeti kako napisati životopis, molbu, kako tražiti posao, kako se ponašati na razgovoru za posao

Aktivnost 3. Uključivanje ovisnika u različite sportske aktivnosti

3.1. Sportska aktivnost

OPIS: Nogometni turnir organiziran s ciljem druženja i upoznavanja javnosti s problemima s kojima se susreću ovisnici, osnaživanja te skidanja stigme s marginaliziranih skupina i bolje informiranosti

PROVEDBA I REZULTAT: 14 korisnika je sudjelovalo u nogometnom turniru 13. svibnja 2017. na malonogometnom igralištu u Velikoj Buni. Turnir je organiziran s ciljem poboljšanja socijalne uključenosti ovisnika. Na turniru je sudjelovalo šest ekipa: Udruga PET PLUS, Udruga mladih Velika Buna, MNK Buna, Šiljakovina, Kozjača i Novo Brdo. Rezultat samih utakmica bio je u drugom planu, a druženju je prisustvovalo stotinjak ljudi.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema i odstupanja vezanih uz ovu aktivnost.

Aktivnost je uspješno provedena.

3.2. Druženje roditelja s korisnicima kroz godišnja doba

OPIS: Cilj aktivnosti je druženje i upoznavanje javnosti, stjecanje novih vještina, znanja i strpljivosti, te osnaženje korisnika kroz osjećaj korisnosti i potvrdu kroz rad. Također je cilj informiranost obitelji o problemu ovisnosti.

PROVEDBA I REZULTAT: Aktivnost se odvijala četiri puta godišnje. Korisnici i roditelji su sudjelovali u nogometu, druženju, sadnji bilja, uređenju okoliša, kreativnim radionicama, izradi novogodišnjih ukrasa, božićnog i novogodišnjeg nakita.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema i odstupanja vezanih uz ovu aktivnost.

Aktivnost je uspješno provedena.

Ovim aktivnostima ostvareni su sljedeći mjerljivi rezultati:

- minimalno 14 korisnika sudjelovalo u nogometnom turniru
- minimalno 14 korisnika sudjelovalo u druženju s roditeljima, djecom, stanovništvom – radionice kroz godišnja doba

Aktivnost 4. Osnaživanje partnerstva udruga i ostalih lokalnih dionika

4.1. Motivacijske radionice u Udrizi Institut

OPIS: Cilj aktivnosti je smanjenje broja ovisnika na supstitucijskoj terapiji, smanjenje ovisnika i broja relapsa, razmjena iskustva, razmjena informacija te motiviranost za uključivanje u rad terapijske zajednice u svrhu rehabilitacije.

PROVEDBA I REZULTAT: Održano je dvanaest radionica u Puli u Udrizi Institut sa ukupno tri voditelja: voditelj terapijske zajednice, operater i socijalna pedagoginja. Radionice su sadržavale sljedeći program:

- Uvodno upoznavanje s radom terapijske zajednice Pet plus uz individualni prikaz svog slučaja (izazovi i blagodati uspješne resocijalizacije i osobne aktualizacije),
- Voditelj je izvršio je motivaciju korisnika na promjene i donošenje odluka koje će im promijeniti život.
- Voditelj je pokušao je motivirati korisnike za potragu za sobom i svojim novim identitetom kroz pitanje „tko sam ja“ i potaknuti kod njih odluku za promjenom života na bolje.

- Voditelj se upoznao se s novim korisnicima Drop Ina te se predstavio i ukratko izvršio promociju programa rehabilitacije zainteresiranim motivirajući ih da donesu odluke koje će promijeniti tijek njihovog života.
- Voditelj je izvršio motivacijske razgovore sa zainteresiranim korisnicima i objasnio program rada i života u terapijskoj zajednici.
- Voditelj je upoznao korisnike s tretmanom i radom u zajednici i odgovarao na pitanja, te motivirao prisutne na odlazak u program rehabilitacije.
- Voditelj je prezentaciju rada terapijske zajednice Pet plus te motivirao korisnike da donesu odluku o promjeni svog života.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema i odstupanja vezanih uz ovu aktivnost.

Aktivnost je uspješno provedena.

4.2. Posjet studenata

OPIS: Aktivnost se sastoji od predavanja, obilaska i edukacije studenata o problemu ovisnosti i radu terapijske zajednice sa ciljem prevencije, informiranosti, destigmatizacije, upoznavanjem programa i korisnicima u terapijskoj zajednici, te upoznavanjem javnosti s problemima s kojima se susreću ovisnici.

PROVEDBA I REZULTAT: Posjet se održao 16.05.2017. U posjet su došli studenti 2. godine smjera Pedagogije, sa Filozofskog fakulteta. Operater i socijalna pedagoginja upoznali su studente sa radom terapijske zajednice, predstavljen im je raspored aktivnosti u zajednici, provedeni su kroz zajednicu, okoliš, vrt, plastenik i upoznati sa radnom terapijom. Studenti su također dobili priliku popričati s korisnicima o njihovom iskustvu u zajednici. Tijekom njihovog boravka, korisnici su održali seminar na temu cinizma.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema i odstupanja vezanih uz ovu aktivnost.

Aktivnost je uspješno provedena.

4.3. Studijsko putovanje Pula

OPIS: Aktivnost se sastoji od posjeta drugim udrugama i predavanja s ciljem stjecanja novih znanja, razmjene iskustva i informacija te umrežavanja institucija

PROVEDBA I REZULTAT: Četiri osobe iz Udruge PET PLUS posjetile su drop in centar i Udrugu Institut u Puli, gdje su bile upoznate s njihovim aktivnostima koje su usmjerene na

prevenciju i suzbijanje ovisnosti, AIDS-a i ostalih spolno prenosivih bolesti. Došlo je do razmjene iskustava i vizija, kao i problematike s kojom se udruge susreću. Voditelj Terapijske zajednice Pet Plus, Boris Mikšić održao je motivacijsku grupu korisnicima drop in centra, za ulazak u zajednicu te početak tretmana i rehabilitacije od ovisnosti .

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema i odstupanja vezanih uz ovu aktivnost.

Aktivnost je uspješno provedena.

4.4. Studijsko putovanje Zagreb

OPIS: Aktivnost se sastoji od posjeta drugim udrugama i predavanja s ciljem stjecanja novih znanja, razmjene iskustva i informacija te umrežavanja institucija

PROVEDBA I REZULTAT: Posjet se održao u lipnju 2017. U posjet su došle četiri osobe iz udruge Institut iz Pule koje su upoznate s radom Udruge PET PLUS i terapijske zajednice. Došlo je do razmjene iskustava i vizija, kao i problematike s kojom se udruge susreću.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema i odstupanja vezanih uz ovu aktivnost.

Aktivnost je uspješno provedena.

4.5. Okrugli stol

OPIS: Na kraju provedbe projekta Udruga PET PLUS je sa volonterima organizirala Okrugli stol na temu Dostignuća u tretmanu ovisnosti. Cilj okruglog stola je utvrditi strategije za tretiranje ovisnosti, te kroz prizmu dobrih praksi, utvrditi praktične korake i mjere za prevenciju relapsa kod bivših ovisnika, te razmijeniti informacije sa gostima i sudionicima vezanim za projekt.

PROVEDBA I REZULTAT: Okrugli stol održan je 30.10.2017 u sklopu i povodom završetka dvaju projekata Udruge PET PLUS (Repro PP i REP faza II). Okruglom stolu prisustvovalo je 38 ljudi. Prisustvovali su: članovi udruge Stijena, suradnici na projektu ZZJZ Zagrebačke županije, predstavnici suradnika iz Zatvora Remetinec, Partneri na drugim projektima iz Saveza Slijepih, suradnici iz Probacijskog ureda Zagreb, novinarka HRT1 i posebni gosti iz ZZJZ Karlovačke županije.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema i odstupanja vezanih uz ovu aktivnost.

Aktivnost je uspješno provedena.

Ovim aktivnostima ostvareni su sljedeći mjerljivi rezultati:

- 5 studenata je posjetilo Terapijsku zajednicu PET PLUS
- 4 osobe je bilo na studijskom putovanju u Istri
- 30 osoba (stručnjaka, zaposlenika i korisnika) je sudjelovalo na Okruglom stolu.

Aktivnost 5. Diseminacija programa

5.1. Tiskanje promotivnih materijala

OPIS: Tiskanje materijala s ciljem promocije udruge i programa.

PROVEDBA I REZULTAT: Od promotivnih materijala tiskane su majice za nogometni turnir, USB memorijski stikovi, te brošura koja daje osnovne informacije o problemu ovisnosti, o terapijskoj zajednici i projektu REPRO PP. Također je izrađen logo projekta. Brošure su dijeljene kao informativni materijali CZSS , na Okruglom stolu i u ZZJZ.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema i odstupanja vezanih uz ovu aktivnost.

Aktivnost je uspješno provedena.

Aktivnost 5.2.Održavanje web stranice i Facebook stranice Udruge i Terapijske zajednice PET PLUS

OPIS: Redovite objave na web i Facebook stranicama Udruge PET PLUS s ciljem upoznavanja javnosti s problemima bivših ovisnika, te u svrhu smanjenja stigme i osnaživanja marginaliziranih skupina.

PROVEDBA I REZULTAT: Aktivnost se odvijala kroz cijeli period provedbe projekta, od studenog 2016. do listopada 2017. U objavama su predstavljene aktivnosti, tijek i napredak projekta, te su objavljene slike sa edukacija i susreta.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema i odstupanja vezanih uz ovu aktivnost.

Aktivnost je uspješno provedena.

Aktivnost 6. Upravljanje programom

6.1. Sastanci stručnog tima

OPIS: Redoviti sastanci stručnog tima u svrhu dogovora oko Plana provedbe projekta prema dogovorenom rasporedu, pravovremeno provođenje planiranih aktivnosti i općenito uspješno provođenje projekta

PROVEDBA I REZULTAT: Sastanci tima suradnika na projektu i upravnog odbora Udruge PET PLUS sastajali su se jednom mjesечно i prema potrebi kako bi planirali koordinirali održavanje projekta.

PROBLEMI I ODSTUPANJA: Nije bilo problema i odstupanja vezanih uz ovu aktivnost.

Aktivnost je uspješno provedena.

4.2. Zadovoljstvo korisnika

Kako bismo utvrdili zadovoljstvo korisnika, primijenili smo dva kratka upitnika. Upitnici ispituju zadovoljstvo radionicama osnaživanja te zadovoljstvo grupama pomoći i savjetovanja. Oba upitnika ispituju zadovoljstvo ovim aspektima programa općenito, procjenu o tome koje su im se aktivnosti u tim radionicama najviše i najmanje sviđale, procjenu o tome koliko su edukacije bile razumljive te koliko im takav program može pomoći pri budućem zapošljavanju i poboljšati perspektivu u životu. Korisnici su također procjenjivali bi li i u budućnosti sudjelovali u sličnim edukacijama, te su davali svoje komentare i prijedloge.

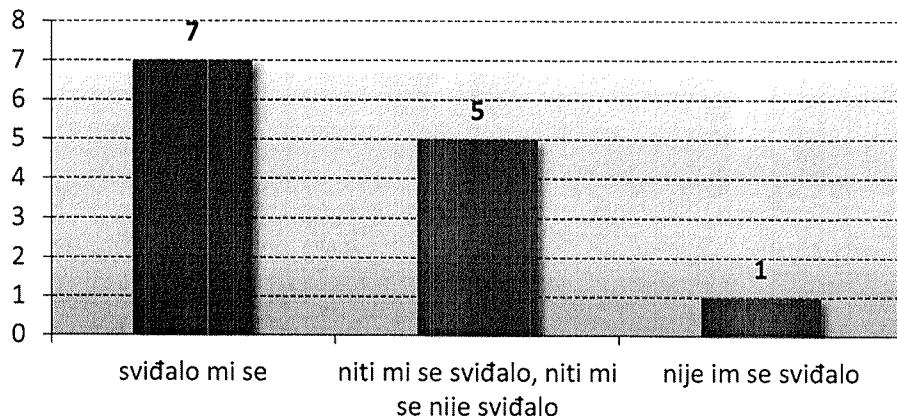
Obzirom da se radi o vrlo malom broju sudionika (13 sudionika iz Terapijske zajednice PET PLUS koji su odgovorili na pitanja), rezultati su prikazani isključivo deskriptivno, a procjene o najboljim i najlošijim dijelovima programa su prikazani doslovno, kako su navođeni.

4.2.1. Zadovoljstvo radionicama osnaživanja

Rezultati korisnika iz Terapijske zajednice PET PLUS su prikazani prema redoslijedu pitanja iz primjenjenog upitnika.

Ukupna ocjena zadovoljstva edukacijom ispitana je pitanjem "*Koliko ti se sviđalo sudjelovati u edukciji?*". Odgovori su iskazani skalom od 1 do 3, pri čemu 1 označava "Sviđalo mi se", a 3 "nije mi se sviđalo". Frekvencije odgovora su prikazane grafom 1.

Graf 1. Koliko im se sviđalo sudjelovati u radionicama osnaživanja?

Vidimo da je od 13 korisnika, njih 7 procijenilo da im se sviđalo sudjelovati u edukaciji, njih 5 je izrazilo neutralan stav, dok je jedan korisnik iskazao negativan. Aritmetička sredina odgovora iznosi $M=1.5$, uz minimalnu moguću ocjenu, $\min=1$ i maksimalnu moguću ocjenu, $\max=3$, pri čemu niži rezultat označava veći stupanj sviđanja.

Pitanja 2, 3, 4 i 5 u upitniku zadovoljstva, bavila su se pitanjem koji su aspekti programa korisnicima bili najdraži, a koji su im se najmanje sviđali. U pitanjima 2 i 3 traži se odgovor o općenitim aspektima programa, dok se u pitanjima 4 i 5 pita za specifične aktivnosti. Rezultati su prikazani tablicama 1. i 2.

Tablica 1. Što im se općenito najviše i najmanje sviđalo u edukaciji?

Što im se najviše sviđalo	frekvencija odgovora
sve	2
čuti različita mišljenja	1
dinamičan tempo	1
Interes za moje mišljenje	1
mogućnost održavanja edukacije	1
način razgovora	1
podrška	1
razgovor o liječenju i terapiji	1
razgovor o zanimljivim temama	1
Što im se najmanje sviđalo	frekvencija odgovora
više uče voditelji grupe nego korisnici	2
gubljenje vremena na istoj temi i nepostizanje zajedničkog mišljenja	1
pretjerana dubioza	1
raspravljanje o pojedincu	1
strogo profesionalan stav	1
trebalo bi biti češće	1
tvrdoglavost nekih štićenika	1
većina	1

Prema tablici 1. vidimo da su mišljenja oko najdražih aspekata edukacije različita, ali pretežno se svode na razgovor i podršku koju su dobili kroz edukaciju. Dva korisnika izjavila su da im se sve sviđalo. Kada je riječ o tome što im se najmanje sviđalo, dva korisnika su procijenila da su voditelji kroz edukaciju učili više od samih korisnika, dok se preostala mišljenja kreću oko nepostizanja zajedničkog mišljenja i nesuradnje drugih korisnika, prerijetko održavanje ovakvih edukacija, pretjerano profesionalan stav ili previše razmišljanja.

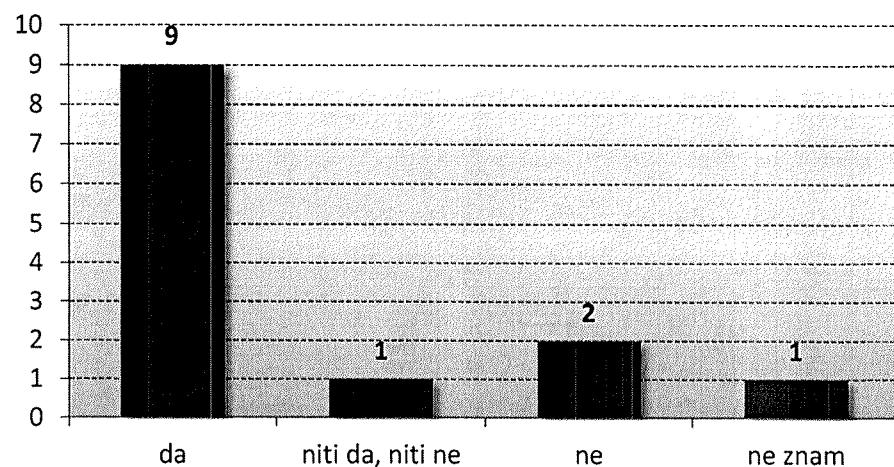
Tablica 2. Specifični aspekti edukacije koji su im se najviše i najmanje svidjeli

Što im se najviše sviđalo	frekvencija odgovora
pričanje o ovisnosti	2
sve	1
ispunjavanje anketa	1
slušanje tuđeg mišljenja	1
razgovor o liječenju	1
detaljno odgovaranje na pitanja	1
iznošenje vlastitih iskustava	1
razumijevanje	1
sudjelovanje na individualnom	1
Što im se najmanje sviđalo	frekvencija odgovora
zatupljenost	1
nedovoljno savjeta o rješavanju problema nakon komune	1
nedovoljno savjeta o tome kako se uklopiti nazad u život	1
tuđa upornost da skrenu pozornost na druge	1
inat i bunt pojedinaca	1
grupa se temelji na prikupljanju informacija, a ne na savjetima za život	1

Prema tablici 2. vidimo koji specifični aspekti edukacije su se korisnicima najviše i najmanje svidjeli. Vidimo da, iako su odgovori donekle različiti, korisnicima se najviše sviđaju aspekti edukacije koji se, kao i u prethodnom pitanju, odnose na razgovor, razumijevanje i iznošenje mišljenja. Na pitanje o tome što im se najmanje sviđa odgovorilo je samo 6 korisnika, od čega 2 procijenjuju da edukacija nije dala dovoljno savjeta o tome što nakon zajednice i kako se uklopiti nazad u život, a 2 nisu zadovoljna suradnjom ostalih korisnika edukacije.

U narednom pitanju korisnici su procijenili koliko im je ova edukacija bila razumljiva. Odgovori su prikazani grafom 2.

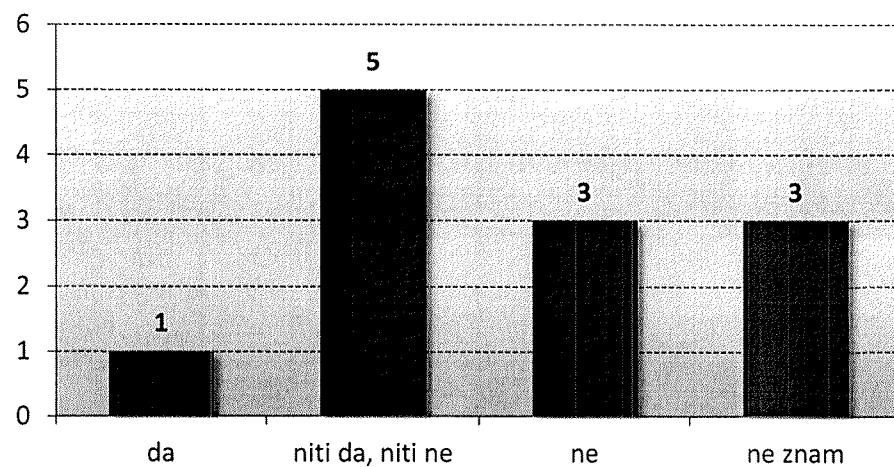
Graf 2. Je li edukacija bila dovoljno razumljiva?

Vidimo da 9 korisnika smatra da je edukacija bila dovoljno razumljiva, jedan jeneutralan, njih 2 smatraju da nije bila razumljiva, a 1 ne može procijeniti. Aritmetička sredina na ovom pitanju iznosi $M=1.4$ ($\min=1$, $\max=3$), pri čemu niži rezultat označava bolju ocjenu, pa stoga možemo reći da korisnici pretežno smatraju da je edukacija bila razumljiva.

Na grafu 3. i 4. prikazane su procjene sudionika o korisnosti ove edukacije u pronalaženju posla i popravljanju životne perspektive. Prvo pitanje odnosi se na to koliko smatraju da će im edukacija pomoći u kasnjem zapošljavanju, dok je drugo pitanje nešto općenitije i odnosi se na to koliko smatraju da im je edukacija općenito popravila perspektivu u životu.

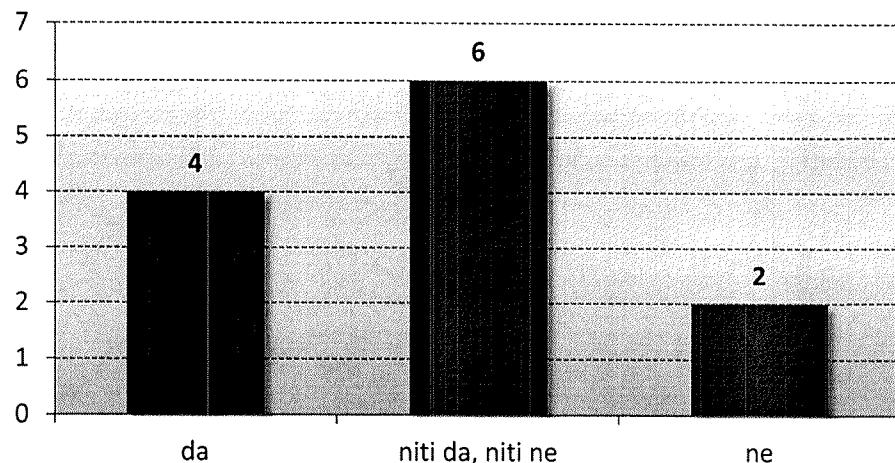
Graf 3. Smatraju li da su stekli znanja koja će im pomoći u pronalaženju posla?

Prema grafu 3. vidimo je većina sudionika neutralna u procjeni oko toga hoće li im edukacija pomoći u traženju posla, trojica smatraju da neće, trojica ne mogu procijeniti, a jedan korisnik

smatra da će biti korisna u tom području. Aritmetička sredina odgovora iznosi $M=2.67$. Obzirom da ovi aspekti programa REPRO PP i nisu bili direktno usmjereni na pomoć u pronalaženju zaposlenja, ovakvi rezultati nisu neobični.

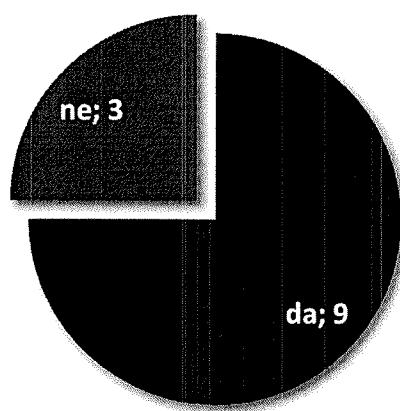
Graf 4. Smatraju li da im je edukacija poboljšala životnu perspektivu?

Kada je riječ o ukupnom poboljšanju životne perspektive, 6 od 12 korisnika koji su odgovorili na ovo pitanje smatra da im ova edukacija niti hoće, niti neće poboljšati životnu perspektivu, četiri korisnika procijenjuje da hoće, a dva da neće. Aritmetička sredina odgovora iznosi $M=1.83$, pri čemu niži rezultat označava pozitivniju procjenu.

Na pitanje bi li se željeli ponovno educirati u sklopu sličnih projekata, 9 od 12 korisnika odgovorilo je potvrđno (Graf 5).

Graf 5. Bi li se ponovno željeli educirati u sklopu sličnih programa

Kada ih se pitalo u kojem bi se području voljeli educirati u budućnosti, korisnici su dali odgovore prikazane u tablici 3.

Tablica 3. Područja u kojima bi se korisnici voljeli educirati u budućnosti (doslovni odgovori korisnika)

Područja	Frekvencija odgovora
o nastavku života izvan zajednice	1
psihiatrijsko savjetovalište	1
psihiatrijsko stajalište o mojim problemima i problemima sličnih ljudi	1
razgovori puni podrške i razumijevanja	1
sve	1
sve vezano uz resocijalizaciju	1

Vidimo da korisnici priželjkaju programe ovog tipa koji bi uključivali psihiatrijsko savjetovanje o njihovim problemima, savjete o nastavku života kada jednom napuste zajednicu i razgovore sa podrškom i razumijevanjem.

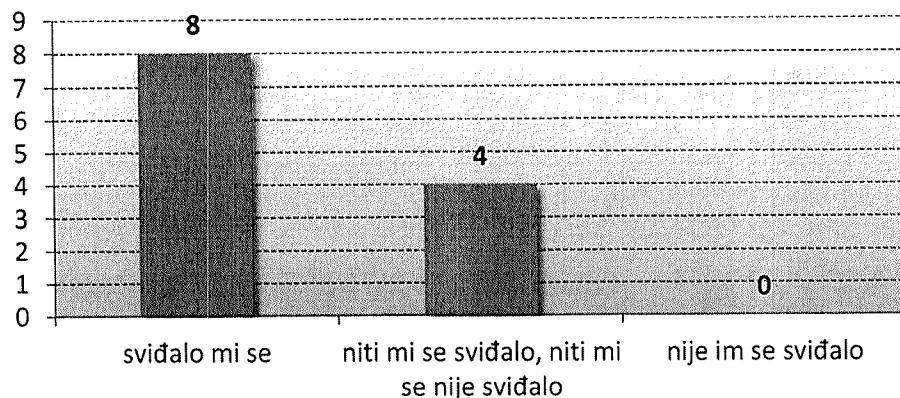
Posljednje pitanje se odnosilo na komentare i sugestije korisnika programa, te su na njega odgovorila 3 korisnika. Odgovori uključuju želju za više radionica, više individualnih konzultacija, te opasku da bi voditelji koji rade s ovisnicima trebali biti nešto opušteniji i komunikativniji.

4.2.1. Zadovoljstvo grupama pomoći i savjetovanja

I ovdje su rezultati korisnika iz Terapijske zajednice prikazani prema redoslijedu pitanja iz primjenjenog upitnika.

Odgovori na pitanje o ukupnom zadovoljstvu ovim dijelom programa ("Koliko ti se sviđalo sudjelovati u edukciji?") su iskazani skalom od 1 do 3, pri čemu 1 označava "Sviđalo mi se", a 3 "nije mi se sviđalo". Frekvencije odgovora vidimo na grafu 1.

Graf 1. Koliko im se sviđalo sudjelovati u grupama pomoći i savjetovanja?

Vidimo da je od 12 korisnika, njih 8 procijenilo da im se sviđalo sudjelovati u edukaciji, a njih 4 je izrazilo neutralan stav. Nitko od korisnika nije izjavio da mu se grupe pomoći i savjetovanja nisu svidjele. Aritmetička sredina odgovora iznosi $M=1.3$, uz minimalni rezultat, $\min=1$ i maksimalni rezultat, $\max=2$, pri čemu niži rezultat označava veći stupanj sviđanja.

Pitanja 2, 3, 4 i 5 u upitniku zadovoljstva, odgovarala su na pitanje koji su aspekti programa korisnicima bili najdraži, a koji su im se najmanje sviđali. U pitanjima 2 i 3 traži se odgovor o općim aspektima programa, dok se u pitanjima 4 i 5 pita za specifične aktivnosti. Rezultati su prikazani tablicama 1. i 2.

Tablica 1. Što im se općenito najviše i najmanje sviđalo u edukaciji?

Što im se najviše sviđalo	frekvencija odgovora
relaksacija	6
teme	2
grupni rad	1
istraživanje samog sebe	1
korisne informacije	1
voditeljica	1
Što im se najmanje sviđalo	frekvencija odgovora
istupi i pametovanja pojedinca	1
mišićna relaksacija	1
način na koji voditeljica vodi grupe	1
nedovoljno prostora za pitanja i odgovore	1
ponašanje drugih	1
pristup	1
puno filozofije	1

Prema tablici 1. vidimo da većina korisnika odabire relaksaciju, kao dio edukacije koji im se najviše sviđao (čak njih 6), dok 2 korisnika procijenjuju da su im se najviše sviđale teme koje su

grupe pomoći i savjetovanja pokrivale. Kada je riječ o tome što im se najmanje sviđalo, sva mišljenja su različita, no vidimo da se najviše kreću oko ponašanja drugih korisnika i pristupa vođenju grupe.

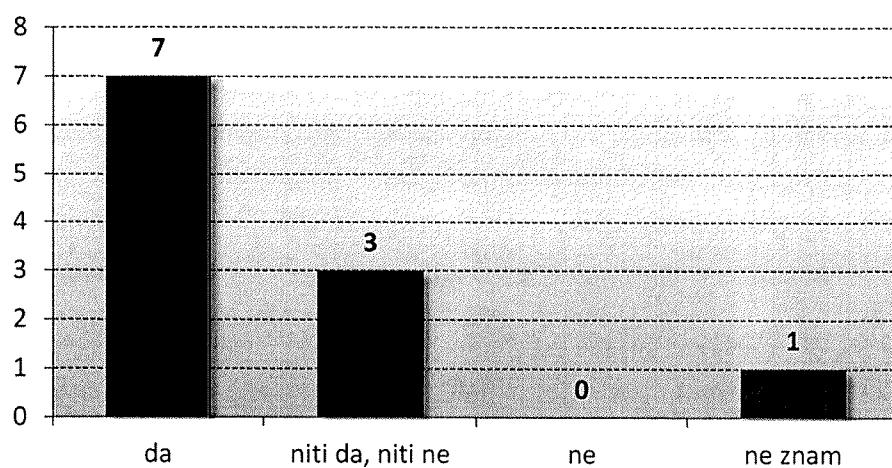
Tablica 2. Specifični aspekti edukacije koji su im se najviše i najmanje svidjeli

Što im se najviše sviđalo	frekvencija odgovora
relaksacija	3
razgovor	2
kontrola bijesa	1
disanje	1
pristup korisnicima	1
uvid u vlastita stanja	1
Što im se najmanje sviđalo	frekvencija odgovora
jedno je priča, drugo je život	1
smisao toga što je rečeno	1
ponašaje drugih	1

Prema tablici 2. vidimo da korisnici i među specifičnim aspektima grupa pomoći i savjetovanja izdvajaju relaksaciju kao aspekt koji im se najviše svidio, nakon čega slijedi razgovor, te kontrola bijesa, vježbe disanja, pristup korisnicima i uvid u vlastita stanja koji su im grupe omogućile. koji specifični aspekti edukacije su se korisnicima najviše i najmanje svidjeli. Na pitanje o tome što im se najmanje sviđa odgovorila su samo 3 korisnika, koji navode da postoji razlika između onog što se priča na grupama i stvarnog života, propituju smisao rečenog na grupama i opet spominju ponašanje drugih korisnika kao negativan aspekt.

U narednom pitanju korisnici su procijenili koliko im je ova edukacija bila razumljiva. Odgovori su prikazani grafom 2.

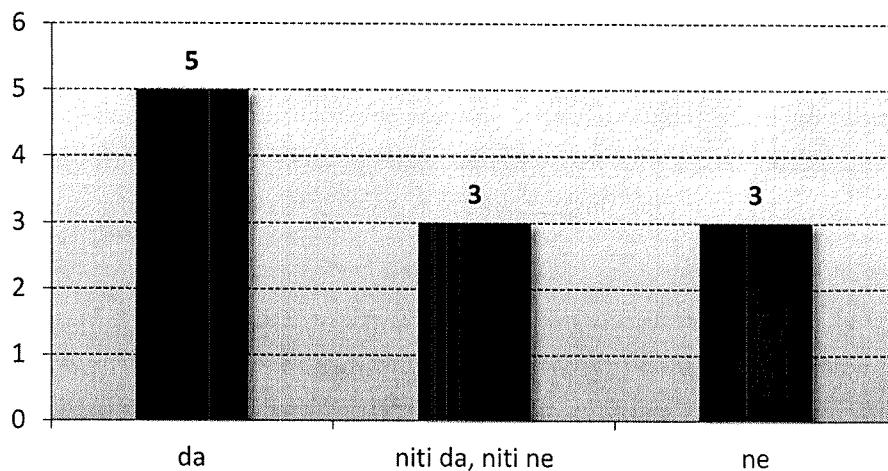
Graf 2. Je li edukacija bila dovoljno razumljiva?

Vidimo da 7 korisnika smatra da je edukacija bila dovoljno razumljiva, 3 su neutralna, a 1 ne može procijeniti. Nitko ne smatra da su grupe bile nerazumljive. Aritmetička sredina na ovom pitanju iznosi $M=1.6$ (min=1, max=2, od mogućih odgovora u rasponu od 1 do 3), pri čemu niži rezultat označava bolju ocjenu, pa stoga možemo reći da korisnici pretežno smatraju da je edukacija bila razumljiva.

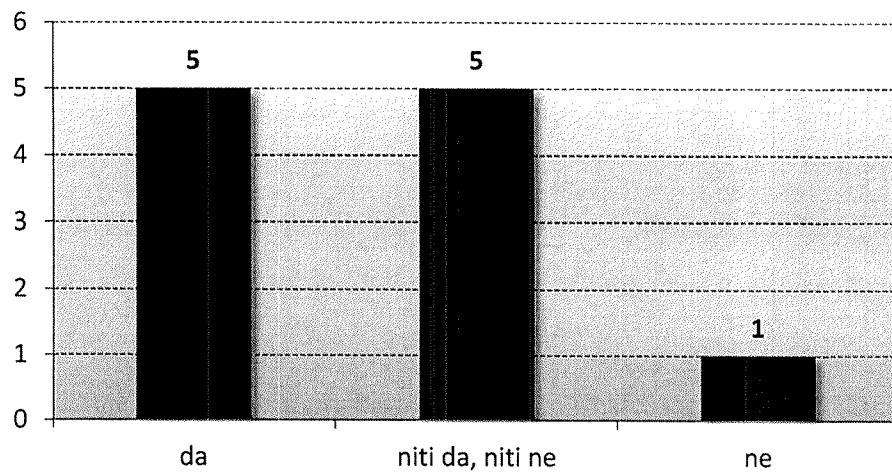
Na grafu 3. i 4. prikazane su procjene sudionika o korisnosti ove edukacije u pronalaženju posla i popravljanju životne perspektive. Prvo pitanje odnosi se na to koliko smatraju da će im edukacija pomoći u kasnjem zapošljavanju, dok je drugo pitanje nešto općenitije i odnosi se na to koliko smatraju da im je edukacija općenito popravila perspektivu u životu.

Graf 3. Smatraju li da su stekli znanja koja će im pomoći u pronalaženju posla?

Prema grafu 3. vidimo je većina sudionika vjeruje da će im ova edukacija pomoći u pronalaženju posla (njih 5), 3 korisnika su neutralna i 3 smatraju da neće. Aritmetička sredina odgovora iznosi $M=1.8$ (min=1, max=3), pri čemu niži rezultat označava pozitivniju procjenu.

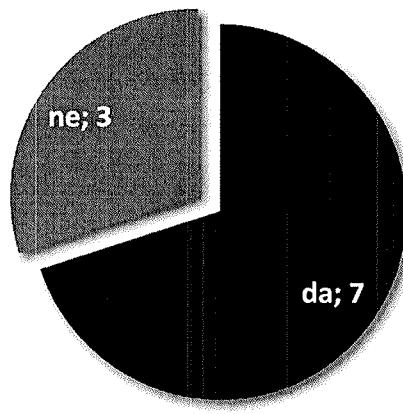
Graf 4. Smatraju li da im je edukacija poboljšala životnu perspektivu?

Kada je riječ o ukupnom poboljšanju životne perspektive, 5 od 11 korisnika koji su odgovorili na ovo pitanje smatra da će im ova edukacija pomoći u životnoj perspektivi, te isto toliko izražava neutralan stav, tj. smatra da niti hoće, niti neće. Jedan korisnik smatra da mu edukacija nije poboljšala životnu perspektivu. Aritmetička sredina odgovora iznosi $M=1.6$, pri čemu niži rezultat označava pozitivniju procjenu, dakle možemo reći da korisnici procijenjuju edukaciju pretežno korisnom.

Na pitanje bi li se željeli ponovno educirati u sklopu sličnih projekata, 7 od 10 korisnika odgovorilo je potvrđno (Graf 5). Dva korisnika nisu odgovorila na pitanje.

Graf 5. Bi li se ponovno željeli educirati u sklopu sličnih programa?

Kada ih se pitalo u kojem bi se području voljeli educirati u budućnosti, korisnici su dali odgovore prikazane u tablici 3.

Tablica 3. Područja u kojima bi se korisnici voljeli educirati u budućnosti (doslovni odgovori korisnika)

Područja	Frekvencija odgovora
radionice s meditacijama i temama samoosvješćivanja	1
razgovor i njegovo tumačenje s naše strane	1
razgovori o emocijama	1
sve što bi pomoglo u kriznim situacijama	1
sve	1

Vidimo da korisnici priželjkaju programe ovog tipa koji bi uključivali meditaciju, razgovor i sve što bi pomoglo u kriznim situacijama.

Posljednje pitanje se odnosilo na komentare i sugestije korisnika programa. Odgovori se odnose na to da bi voljeli dobiti dojam da ih voditelji više slušaju, te da bi voditelji trebali biti nešto opušteniji i manje formalni.

Općenito, možemo utvrditi da su korisnici većinom zadovoljni s obje edukacije, njihovom razumljivošću i korisnošću, te bi većinom rado ponovno sudjelovali u sličnim edukacijama, koje bi uključivale puno razgovra sa razumijevanjem prema njihovim problemima i o njihovim emocijama, savjete o tome kako nastaviti život nakon zajednice, strategija opuštanja i savjete za krizne trenutke.

4.3. Ishodi projekta

Završnom analizom svih pregledanih materijala, te intervjeta sa timom i upitnika provedenog na korisnicima možemo sažeti krajnje ishode projekta na sljedeće:

- minimalno 20 korisnika terapijske zajednice uključeno je u program rehabilitacije;
- 14 korisnika je dobilo informacije o raspolažanju financijama i financijsko savjetovanje
- 14 korisnika je odslušalo radionicu - savjeti kako napisati životopis, molbu, kako tražiti posao, kako se ponašati na razgovoru za posao
- 14 korisnika je odslušalo radionice osnaživanja - Individualni i grupni savjetodavni rad
- 14 korisnika je sudjelovalo u nogometnom turniru
- 14 korisnika je sudjelovalo u druženju s roditeljima, djecom, stanovništvom
- 40 osoba - roditelji, skrbnici, staratelji, obitelji korisnika su informirani i savjetovani o problemu ovisnosti
- 5 studenata posjetilo Terapijsku zajednicu PET PLUS
- 4 osobe su bile na studijskom putovanju u Istri
- 38 osoba (stručnjaka, zaposlenika i korisnika) sudjelovalo na Okruglom stolu.

- Edukacijama i aktivnostima korisnici su podigli razinu samopouzdanja, osnaženosti i socijalne uključenosti, te su ostvarili perspektivu za bolju socijalnu reintegraciju;
- Korisnici su zadovoljni aspektima programa kroz koje su prošli.
- Javnost je bolje informirana o problemu ovisnosti, te je kroz susrete, druženja, promotivne materijale i izvještavanje o programu na web i Facebook stranicama, postignuto bolje razumijevanje problema koje pridonosi smanjenju stigme i lakšoj reintegraciji ovisnika.

5. ZAKLJUČAK I PREPORUKE

Na temelju analize sadržaja projektne dokumentacije, informacija prikupljenih intervjuuom sa ključnim osobama i upitnicima zadovoljstva korisnika možemo zaključiti da je projekt REPRO PP - Rehabilitacijski program PET PLUS uspješno proveden. Projektom su ostvareni svi početno planirani mjerljivi rezultati.

Rezultati projekta, poput radionica osnaživanja, stjecanja znanja o upravljanju financijama i o tome kako napisati molbu, životopis i tražiti posao, sudjelovanje u sportskim aktivnostima i druženju itd., donose dugoročnu korist sudionicima kroz razvijene nove radne vještine, povećano samopouzdanje, bolju konkurentnost na tržištu rada, osnaženje i općenito mogućnost bolje integracije u društvo. S druge strane aktivnosti povezivanja s drugim sličnim udrugama, informiranja javnosti i upoznavanja s programom reabilitacije doprinosi općenito boljem odnosu javnosti prema rehabilitiranim ovisnicima, smanjenju stime i samim time smanjenju socijalne marginalizacije te skupine, kroz bolju reintegraciju u društvo. Navedenim rezultatima se ostvaruju opći i specifični ciljevi projekta.

Procjene korisnika o radionicama osnaživanja ukazuju na to da su sudionici pretežno zadovoljni (prosječna ocjena iznosi 1.5 od moguća 3, pri čemu niži rezultat označava veće zadovoljstvo) te smatraju ove radionice lako razumljivima (prosječna ocjena 1.4, od moguća 3, pri čemu niži rezultat znači pozitivniju ocjenu). Iako su korisnici nešto neutralniji kada je u pitanju korisnost programa u dalnjem pronalaženju posla i životne perspektive, većina (9 od 12) bi rado ponovno sudjelovala u sličnim edukacijama.

Procjene o grupama pomoći i savjetovanja također ukazuju na još veće zadovoljstvo korisnika (prosječna ocjena iznosi 1.3 od moguća 3, pri čemu niži rezultat označava veće zadovoljstvo) i smatraju da su grupe bile dovoljno razumljive (prosječna ocjena 1.6, od moguća 3, pri čemu niži rezultat znači pozitivniju ocjenu). Znanja stečena na ovim grupama korisnici ocijenjuju kao relativno korisna u smislu da će im pomoći u pronalaženju posla (prosječna ocjena 1.8, od mogućeg raspona od 1 do 3, pri čemu niži rezultat označava pozitivniju ocjenu) te da su im pomogla u poboljšanju životne perspektive ($M=1.6$). Većina (7 od 10 korisnika koji su odgovorili na ovo pitanje) bi rado ponovno sudjelovala u sličnoj edukaciji, s naglaskom na edukacije koje uključuju razgovor.

Izvedba projekta REPRO PP - Rehabilitacijski program PET PLUS odvila se bez većih odstupanja od prvotnog plana, tj. svi mogući problemi su uspješno riješavani po putu. Preporuke, kao i sami prijedlozi korisnika se odnose na to da bude više takvih programa, da se edukacije više baziraju na savjetovanju o nastavku života nakon izlaska iz zajednice i na razgovorima o problemima ovisnosti gdje svaki korisnik može izraziti svoje mišljenje, čuti tuđa mišljenja i naići na razumijevanje oko svog problema.

